

FACILITĂȚI SAU ÎNGRĂDIRI PENTRU SENIORI ÎN CONTEXTUL COVID 19 ?

**PROF. UNIV. DR. FARM.
DUMITRU LUPULIASA**

- ***Declarația Universală a Drepturilor Omului***, prin cele 30 de articole ne setează standardele de valoare:
  - suntem toți născuți liberi și egali și trebuie să fim tratați cu toții la fel
  - avem toți dreptul la viață pe care să o trăim în libertate și siguranță
  - mamele și copiii, bătrânii, șomerii și cei cu dizabilități au dreptul la îngrijire
- Viața umană este o valoare supremă pe care ne-o dorim mai bună, dar actuala pandemie ne arată că acest lucru nu este suficient

Legislația din România

- În țara noastră, prin Legea 71/2008, s-a modificat și completat Legea 16/2000 privind înființarea, organizarea și funcționarea *Consiliului Național al Persoanelor Vârstnice*, stabilind un cadru legislativ de protecție a drepturilor de vârstă a 3-a
- Acest act normativ completează Hotărârea 499/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea *Comitetelor Consultative de Dialog Civic pentru problemele persoanelor vârstnice* în cadrul prefecturilor

- În materie de drept, există într-adevăr câteva materii în care textul legii vorbește expres de vârstă ca element de referință
- Ce înțelegem prin vârstă?
Lexical avem 2 definiții pentru acest termen:
  - o definiție se referă la persoane în viață
  - alta la persoane ce nu mai sunt între noi

- În prima definiție vârsta reprezintă „timpul scurs de la nașterea unei persoane și până la un moment dat din viața sa; este sinonim cu termenul de „etate”
- Pentru a preciza la modul general vârsta sau etatea unei persoane, se folosește unitatea de măsură an, dar sunt situații juridice cum ar fi stabilirea vechimii în muncă, în pragul pensionării, în care este necesar să exprimăm vârsta în ani, luni și zile

- În a doua accepțiune, „vârsta” este timpul scurs de la nașterea unei persoane și până la moartea sa; în acest caz se folosește anul ca unitate de măsură
- În legislația românească există un echilibru just între tineri și vârstnici în ceea ce privește protecția prin lege în raport de vârstă:
  - minorii beneficiază de alocație
  - elevii și studenții beneficiază de burse de școlarizare
  - persoanele foarte tinere, sub o anumită vârstă, nu răspund penal
  - tinerii sub 35 de ani au prioritate la obținerea de credite pe termen lung

Obsesia vârstei de 65 ani

- Reglementarea statutului persoanelor în vârstă prin emiterea unor Ordonanțe Militare, a adus atingere drepturilor fundamentale ale omului, sub umbrela apărării unor interese majore, și anume viața celor în vârstă.
- Sub aspect juridic, chestiunea vârstei de 65 de ani, ca prag de hotar între cei ce puteau zburda în libertate și cei care au fost consemnați la domiciliu, a dus atingeri morale și psihologice la un procent ridicat din populația României

- Ordonanțele Militare au stabilit pragul cronologic de 65 de ani ținând cont de reperele impuse de OMS care a stabilit că vârsta de 65 de ani reprezintă granița între starea psihofiziologică adultă și cea a unui vârstnic
- Se poate obiecta faptul că în condițiile instituirii stării de urgență și de necesitate, beneficiul drepturilor omului este restrâns
- O extindere la toate persoanele de peste 65 de ani, a acestor interdicții, înseamnă automat că ele devin „persoane marginalizate”, chiar dacă sunt încă în activitate sau au venituri suficiente

Vârsta conferă drepturi, nu le reduce

- Vârsta nu reprezintă un element de esență al actului de identitate cum sunt datele obligatorii ale unei cărți de identitate (nume și prenume), a sexului persoanei, a cetățeniei, a adresei de domiciliu
- Pe cartea de identitate nu se specifică datele variabile: căsătorit, necăsătorit, divorțat, văduv sau vârstă; formal, vârsta nu este un element de esență al unei persoane
- După împlinirea vârstei de 55 de ani cetățenii nu mai sunt obligați să treacă periodic pe la serviviul de evidența persoanelor, așa cum se cere celor care au 14, 18, 25, 35, 45 de ani

Drepturile politice ale unei persoane

- Constituția României impune tinerilor vârsta minimă de 18 ani pentru a putea alege, pe când cei trecuți de 65 de ani pot face acest lucru până la sfârșitul vieții
- Pentru a fi ales în parlament, legea impune niște praguri de vârstă: 23 de ani pentru Camera Deputaților, 33 de ani pentru Senat și minim 35 de ani pentru a fi ales președinte
- Pentru seniori nu există nici un fel de restricție de vârstă
- Este evident că acestea sunt apte să aleagă, să conducă instanțele supreme ale puterii de stat
- Există regula consfințită ca înainte de instituirea organelor de conducere ale Camerei Deputaților sau Senatului, cel mai în vârstă dintre membrii acestora, numit **decanul de vârstă**, să conducă prima ședință

Seniorii au dreptul de a decide asupra vieții personale

- La 16 decembrie 1991, Adunarea Generală a ONU, a adoptat rezoluția cu titlul „*Principiile Națiunilor Unite pentru persoanele în vârstă*” destinate pentru a le permite seniorilor să trăiască mai bine în anii câștigați
- Aceste principii consacra dreptul persoanelor vârstnice la hrană, condiții de locuit și îngrijire medicală, *libertatea de a decide asupra vieții personale și profesionale*, dreptul de a se exprima și a participa la activități sociale după pensionare, precum și accesul la oportunități de învățare adecvate vârstei

- La Madrid, în anul 2002, Adunarea Generală a ONU, a adoptat de asemenea, „*Planul Internațional de Acțiune privind îmbătrânirea*”, care stabilește obiectivele prioritare și angajamentele statelor membre cu privire la politicile destinate populației vârstnice, în principal cele din domeniul protecției sociale, sănătății și participării persoanelor de vârstă a 3-a la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale societății

- Anul 2012 a fost declarat *Anul European al Îmbătrânirii Active și Solidarității între Generații*, având drept obiectiv mobilizarea potențialului vârstnicilor, recunoașterea aportului lor în toate aspectele vieții societății și promovarea unui stil de viață activ și sănătos la vârsta a 3-a
- Ziua de 1 octombrie a fost declarată *Ziua Internațională a Vârstnicilor*

Presiuni asupra celor cu vârsta de 65+

- În anul 2018 pentru prima dată la nivel mondial, numărul persoanelor în vârstă de peste 65 de ani l-a depășit pe cel al copiilor sub 5 ani
- Între 2019 și 2050, se va dubla numărul persoanelor în vârstă de peste 65 de ani, în timp ce numărul copiilor sub 5 ani va rămâne neschimbat
- Prognozele arată că până în 2050 vor fi de 2 ori mai mulți vârstnici decât copii sub 5 ani
- Persoanele peste 65 de ani vor depăși ca număr tinerii cu vârste între 15-24 ani, diferența fiind de 1,3 miliarde în plus

- Proiecțiile demografice arată că Europa și America vor continua să îmbătrânească, astfel că în 2050, unul din 4 cetățeni europeni/nordamericani, va avea peste 65 de ani
- Numărul persoanelor de peste 80 de ani înregistrează o creștere și mai mare decât cele de peste 65 de ani
- Vârsta de pensionare se estimează a crește la 70 de ani. Aceasta dovedește că persoanele de vârsta a 3-a sunt „*ocrotite*” cu dedicație prin acte legislative deloc întâmplătoare
- O altă măsură „*prietenoasă*” la adresa seniorilor români este legată de interzicerea de a mai ocupa o funcție retribuită în aparatul de stat peste vârsta de pensionare

CONCLUZII

- Asimilarea persoanelor în vârstă de peste 65 de ani cu persoanele vârstnice aflate în situația de ***dependență socio-medicală***, așa cum este definit acest statut prin Legea 16/2000 înseamnă o ingerință gravă a autorităților în existența unei categorii extinse de populație
- ***Pandemismul COVID 19*** este picătura ideologică, politică, economică, socială și culturală care dovedește că trecem de la o ordine globală, la alta, total diferită din punct de vedere calitativ. Întrebarea care se pune este: „***Vom supraviețui acestei treceri?***”
- ***Vom fi subiectul sau numai obiectul său?***